

FOGARAS ÉS VIDÉKE

Társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági hetilap.

<p>Előfizetési ár: Helyben házhoz hordva, vidékre postán küldve: Egész évre 8 Kor., félévre 4 K., 1/2 évre 2 K. Egyes szám ára 16 fillér.</p>	<p>Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap. Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Thierfeld D. könyvkereskedése.</p>	<p>A hirdetések díját jutányosan számítjuk. Nyílt tér: soronként 20 fill. Hirdetések és Nyílt tér díja előre fizetendő. Kéziratokat nem adunk vissza.</p>
--	---	---

Fogarasvármegye képe.

— Ipar, kereskedelem, közgazdaság. —

II-ik közl.

Irta: HALMY GYULA.

Államsegélyben részesült — gépek és szerszámok útján a kamara javaslatára a kerületnek 46 iparosa.

E téren panasz merült fel iparosaink között, hogy ilyen államsegélyben nálunk leginkább szász és román nemzetiségű iparosok részesültek. Magyarot többet elutasítottak kérelmükkel. 45 segélyező kérvényt utasított el a keresk. minisztérium részint elvi okokból, mivel az illető iparok nem tarthatnak igényt államsegélyre, részint mivel engedélyezés esetén a kérvényezők szakársainak jogos érdekeit megsértették volna.

Ipari egyesülések. A brassói ipartestület az 1908. év végén 1066. önálló iparost számított tagjai közé. A segédek létszáma 941, a tanulóké 972. A testület 304 munkakönyvet adott ki.

Brassóban már felállították eredményesen a munkás gimnáziumot, hát Fogaras e téren hol késik az éji homályban?

Ipari hitelszövetkezet mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja, fennállott a kerületben az eddigi Brassóban, Nagyszebenben, Szászsebesen és Fogarason.

Iparos szakiskolák voltak.
1. A brassói állami faipari szakiskola.
2. A nagyszebeni áll. segély. cipész szakiskola.
3. A nagydisznódi áll. s. szöv. iskola. A kerületben fennáll 14 iparos tanonciskola, ezek között 4 állami, 3351 tanulója volt összesen. 134 tanerő működött bennük.

A munkásbiztosítást illetőleg a fogarasi pénztár az adatot még nem küldte be az iparkamarának, holott Brassó, Szeben, Segesvár stb. mind beküldték.

Kivándoroltak Fogaras vármegyéből 1908-ban összesen 657. Romániába 480. Németországba 7. Amerikába 129. Visszavándorolt 399 Romániából 27. Németországból 1. Ameriká-

ból 371. Általában csökkent a kivándoroltak száma a tavalyihoz viszonyítva 5482-vel.

A vas fém és gépipart illetőleg a teherárúknak sokat ártott a vasuti alkalmazottak hanyag kezelése és vigyázatlansága. Elég gyakran előfordulnak olyan esetek, hogy a szállításokat ellenkező irányban indítják utnak; tört, vagy tönkrement állapotban érkeznek meg, vagy pedig helytelen díjtételek szerint számítják fel azokat. Panaszok ez ügyben napirenden voltak.

Villamos telep a kerületben négy városban van: Nagyszebenben, Szászsebesen, Segesvárt és Fogarason. Az elektromotorikus erőt több iparos vette igénybe. Az egész áramfogyasztás az 1908. év végén fennállott állapot szerint, a 16 normálgyertyás ismeretes lámpaegységre átszámítva 39.070 lámpával egyenértékű.

A kő és agyagipart illetőleg a termelésnek legnagyobb akadálya volt az országban uralkodó szénhiány. Az erdélyi szén kevés volt s így Angolországból hozattak. Minthogy az erdélyi kőszénbányák teljesen megakadtak, a viszonyok megjavulása csak akkor várható, ha a kormány a Barcaságon nagyobb kiterjedésben előforduló, valódi kőszénet tartalmazó lias rétegek feltárására törekszik.

A fazekas ipar ez évben nem mondható kedvezőnek. Az agyagkályha iparnál némi részben fölélnéskült a kereslet.

A papirgyártást illetőleg a zernesti cellulozegyár üzeme haszonnal alig járt.

A nagy pénzválság, a törökországi bojkott s különösen a nagy osztrák papirgyárak, a melyeknél a bojkott a kelenősséget erősen csökkentette.

Fogarason 1908-ban levágtak mar-

hát (és bivalyt) 1108, borjut 1303, juhot 1871, bányát 7110, sertést 2544-et. Ugylátszik, hogy birge (berbécs) vármegye vagyunk, mert legtöbb bányát vágtak le nálunk. A mészáros urak különben panaszkodnak, hogy a felette magas megadóztatás miatt nem tudnak megélni(?!?) Ejnye be jó!

Az építőipart illetőleg 1908-ban Fogarason két nagy épület épült fel az áll. főgimnázium 400.000 kor. és a megyei kórház 200.000 kor.

Pénz és hitelügy vármegyénkben. Az ujonnan keletkezettek a következők: „Graniterul“ takp. részv.-társ. Herszényben, alaptőke 22.250 kor. „Negoiul“ takarékpénztár Felsőporumbákon, alaptőke 20.000 kor. s egy hitelszövetkezet Felsőkománán. Igaza van az „egy erdélyi alispánnak“. Ilyen szaporulat mellett a magyar föld oláh kezekbe kerül. Ébredjünk magyarok, ébredjen a kormány és sürgősen intézkedjék. Sursum corda!!

1908. vármegyénkben pénz- és hitelintézet volt: 18 részvénytársaság, 16 szövetkezet a kereskedelmi törvény alapján, 3 szövetkezet a szövetkezeti törvény alapján összesen 27.

Az országos központi Hitelszövetkezet kötelékébe tartozó ipari hitelszövetkezetek viszonyaira vonatkozólag az 1908. év végén levő állapotoknak megfelelő az adatok. Fogaras: tagszám 180, részjegyek szakra 213, egyenként 50 kor. összesen 10.650 kor. részjegyekre befizettek 6577 kor. hitel 40.187 kor. megye révén 295 kor.

Közlekedésügy. Vasutakat illetőleg 1908-ban épült föl a fogaras-brassói vasut. Az új vasut 71,5 kilométer hosszú, az állomások száma 14.

A postaforgalom vármegyénkben. Érkezett darabok száma, bérmentes és bérmentetlen levél és zárt levelező-

lap 428.156. Levelezőlap 240.344. Nyomtatvány és áruminta 179.504. Portómentes, egyszerű és ajánlott levél, postai küldemények 165.308. Ajánlott, díjköteles levél érkezett 35.568. Feladatok 34.892-öt. Csomag érkezett 61.048. Feladatok 28.652-öt. Pénzeslevél érkezett 7.592. Feladatok 3.692. Portómentes pénzeslevél érkezett 4.872. Utánvétellel érkezett levél 1872, csomag 17.316. Utalványok be- és kifizetési naplók szerint. Megbízások darab száma 948. Érkeztek darab 39.881. Korona érték 2.973.005. Feladatok darab 77.700. Korona érték 3.493.754.

Posta táviró és távbeszélő forgalom 1908-ban. Táviratok darabszáma feladatok 12.495, érkezett 13.043. Takarékos és cheque forgalom. Befizetések kor. 3.619.342. Kifizetések kor. 722.560. A távbeszélőt illetően ez évben t. i. 1908-ban még a kimutatásban nem szerepelünk, de 1910-ben már ezen is megkezdjük főispánunk jóvoltából tevékenységünket, hogy összekössük magunkat Erdellyel s a nagyvilággal.

Ime nagy vonásokban a fentiekben foglaltuk össze Fogaras vármegye kereskedelmét, iparát és közgazdaságát, melyeknek a föllendülésétől és virágzásától függ egy vármegye jóléte, boldogulása és létjogosultsága! Ezekből láthatjuk, hogy mi még csak a hajnalhasadásánál vagyunk.

Nagyon, de nagyon sokat kell még küzdenünk, harcolnunk és sok tentát, tollat fogyasztanunk, koptatnunk, míg Szeben, Brassó, Nagyküküllő megyékkel lépést

tarthatunk, vagy kiállhatjuk a versenyt, Harcolnunk kell a késhegyig: a kir. törvényszék, kir. pénzügyigazgatóság s valamiféle nagyobb gyár pl. cukor, vagy dohánygyár ide való hozzászárt, mert ezek mind olyanok, melyek nélkül egy vármegye csonka, hogy úgy mondjuk, nincs feje, csak végtagok azok, amelyekkel most Fogaras teng, leng, vegetál!

Küzdjünk tehát haláláig a fejünkért: a kir. törvényszékért, pénzügyigazgatóságért s valamiféle gyárért, mert ezek nélkül nem vagyunk egészek, tökéletesek. S ha ezeket ide birtokhozni, akkor nézzük meg azután Fogaras vármegye képét!

A romániai kivándorlásról.

Fogaras, 1909. szept. 24.

Az újságok sokszor foglalkoznak e kérdéssel, rámutattak már sokszor arra az intézkedésre, melyet még a hetvenes években megkezdettek a székely társulatok és egyesületek vezetőségei.

Azonban a kivándorlás nem hogy apadt volna, hanem évről évre növekedik. Ennek oka — szerintünk — éppen a legjobbnak vélt intézkedésekben gyökeredzik.

Ugyanis még a 70-es években felállították azokat a pénzintézeteket, melyek a kisbirtokosságnak kölcsönt adnak 2 kisbirtokos kezessége mellett 3 hónapra. De arra senki sem gondolt, hogy a szegény kisbirtokos miből tudna 3 hónap alatt 150—200 koronát lefizetni?

Aki ilyen kölcsönt vesz fel, annak kezesei után kell szaladgálnia, ha kapott, akkor azokat be kell vinnie sokszor Fogarasra, vagy más helyekről szólva, más városokba. A váltó lejáratkor ismét be kell utaznia har-

madmagával úgy, hogy ezeket az utazási költségeket számítva az illető 20—30 százalékat kamatot fizet. Ha később azután kezeseket nem kapott, vagy a kamatot, törlesztést fizetni nem bírta, kezesével együtt beperlik és elárverezik 3—4 hold birtokát.

Csak a múlt évben, biztos tudomásunk szerint, egy faluban 5 kisbirtokos lett koldussá, kiknek minden fekvőségét elárverezték, akik azután a szegény és nyomor elől kivándoroltak Romániába, otthon hagyva nagy családjukat semmi nélkül.

Az így kivándorlottak legnagyobb része elpusztul, mint földhöz ragadt szegény, holott azelőtt közsegekben birtokosok voltak. Háromszék megyében — mint a kimutatásból látjuk — ezekre lehet tenni azok számát, kiket így tettek hontalan földönfutókká.

Nemrég hozott a képviselőház törvényt a kivándorlási ügyben.

Miért nem vették akkor alapul a Romániában még a 80-as években hozott törvényt, mely szerint 15 hektáron alul levő birtokot semmiféle című adósságért elárverezni nem szabad, csak haszonbörbe adását lehet kérni, míg az adósságot 3 százalékos kamattal lehet törleszteni.

Ilyen alapon álló törvénnyel sok ezer kivándorlót lehetett volna itthon tartani, mert az anyaföldhöz lenne kötve. Van Romániában még a 80-as évek óta ugynevezett „Népbank“, mely a község minden lakójának, egy drb. marhától kezdve minden darab marhájára kölcsönt ad 50 franktól 800 frankig, minden ceremonia nélkül.

A községbíró és két esküdt kiállítja az igazolványt, — miután megbecsülte az illető marhaállományát — egy váltó forma kötelezvényt írnak bélyegmentesen, ezt az illető a pénztárnál bemutatja és ott rögtön kifizetik. Ennek a kölcsönnek a visszafizetése nincs időhöz kötve, 5%-os kamatját nem a bankba, hanem a községi adópénztárba kell fizetni.

Míg a tőkét ki nem fizette, marháját

T Á R C A.

Gerincvándorlás a fogarasi havasokban.

— Irta: Ruzitska Béla dr. —
(Folytatás.)

Általában a Fogarasi-Havasok hazánkba eső, északi oldala sokkal meredekebb, vadabb, sziklásabb és törmelékkel teltebb, mint a déli. Románia felé lassan lejt a hegység, ellenben hazánk felé a fővonulattól alig 10-12 kilométer távolságban levő, átlag csak 500 m. tengerszín feletti magasságu terjedelmes Olt-völgybe nagyon hirtelen esik alá ez a tájszépségekben kiválóan gazdag hegység.

További utunkban az egymáshoz nagyjában hasonló cirkusvölgyeket csak felülről bámuljuk meg és minden csucs mögött egy-egy újabb völgybe tekinthetünk alá. Most már csaknem állandóan 2400—2300 méter magasságban maradunk és innen nézzük le a világot.

Tovább keletre az Ucsia-csucs (2432 m.) közelébe jutunk, honnan a hosszú, csaknem egyenes gyönyörű mély, Ucsia-völgybe tekinthetünk le, melyből a szél időnként hatalmas ködfoszlányokat kerget fölfelé és azok itt a gerincvonulat mélyedéseiből, nyílásaiból és szakadékaiból, a déli napsütötto hegyoldal

felmelegedett levegőjének fölfelé áramlása folytán mint valami óriási kéményekből gomolyognak és áramlanak egyenesen mifelénk és tovább fel a felhőtlen égbolt felé, a hol széteszlanak. Csodás és szokatlan egy látvány ez!

Tovább haladva a Nagy-Ucsia csucsról, déli irányban a Románia felé messze lenyúló Podu-Giurgiuului-nak nevezett széles gerincvonulat tetejére érünk és azon átkelve az igen terjedelmes, három nagy völgy kiindulási helyét alkotó: Moldován-üsthöz érkezünk, melynek északkeleti végében a 2526 m. magas Nagy-Visti-Csucs (Coleul Vistei mare) terjedelmes tömege emelkedik ki.

Miután 3 óra már elmúlt és utunk e hatalmas csucson vezet tovább, a melyet ma már nem tudunk megmászni és miután annak tulsó oldalán éjjeli tanyának való helyet úgy sem találhatnánk, menedékház vagy kunyhó pedig e tájon sehol sincs, ezért a Moldován-üst alján látható apró pásztorkolbákhoz kellett aláereszkednünk és azok közelében szabad ég alatt megfelelő hálóhelyet keresnünk. Legalább 400 méterrel alább, de a faregión még mindig jóval fölül, van az első kezdetleges pásztorkoliba, melyhez nagyon meredek, gyeper oldalán, a honnan a Nagy-Visti csucs törmelékes, délnyugati, napsütötto oldala oly szépen látható, ereszkedünk alá. A koliba (a pásztorkolbák elnevezése szerint: bordé) közelében kutyaugatás fogad és a nagy tek-

rőszerű völgy szabad kilátásu gyeper oldalai minden irányból juhokat, kecskéket látunk legelészve, lassan a koliba felé közeledni. Végre megint élőlények és emberek közelében vagyunk. — A kolibánál szurkos, piszkos pásztorkolbák álldognak, kik szívesen megengedik, hogy náluk tanyát üssünk. Először is a közelben folydogáló nagyon hideg havasi patak friss vizéből oltjuk szomjunkt, mert kimondhatatlanul szomjasok és éhesek voltunk, hiszen délelőtti 10 óra óta egy falatot sem ettünk és azóta a magas hegygerincen vizet sem találtunk. A nagy szomjúság miatt étvágyat sem érzünk és nehogy az élvezett nagymennyiségű, hideg vízzel gyomrunkat megbűsítsük, teát főzünk és előbb azt isszuk. Nemsokára megjön az étvágy, mire hatalmas lakomát rendezünk, mely egyszerre ebéd és vacsorának beülünk. Mire ezt olvégezzük a nap a mély völgyből már eltűnt és csak a közeli Nagyvisti csucs legtetjét aranyozza már be. Sietnünk kell a magunkkal hozott könnyű turisztasátor felállításával és az éjjeli tanya elkészítésével, mert itt a nap lenyugvása után hamar beáll az esti homály és vele együtt a csipős, kemény hideg. Ezután még az éktelen zajjal hazatérő nyáját tekintjük meg, mely a közelben egy nagy szikla alatt, akün háló pásztorkolbák és kutyáik védelme alatt tölti az éjt. — Erre, az egymásra rakott kövekből felépített, földdel, gyeppel durván betapasztott és fakéreg-

el nem adhatja, de ha már törlesztett belőle, az eladási engedélyt bizonyos marhára megkapja. Ilyen alapon kellett volna itt is pénztézeteket szervezni, tizezer szorgalmas munkással több lenne itthon ma!!

Nemrégén parcellázták a fehéregyházi s más nagyobb birtokokat is, hogy székellyekkel telepítsék be, így kellene parcellázni a fogarasi kincstári uradalmat is.

A feltételek közt van, hogy csak magyarok ajánlkozhatnak és az átvételnél 2000 kor. kell előre befizetni. Igen de azok az urak nem ismerik a magyart, vagy a székelyt! Hiszen ha a magyarnak vagy a székelynek 2000 koronája van készpénzben, akkor nem hagyja ott szülőfaluját, ha hercegséggel kínálják is meg. A szülőfaló otthagynak, a rokonoktól való elválás — ilyen körülmények között — nem megy olyan könnyen.

Annak a telepítési bizottságnak jó lett volna megismerkednie jól a romániai telepítési törvényvel.

Ott ugyanis 40—60 évi törlesztésre adják a földet s több telepen az állam maga egész községeket épít, sőt a települőknek 1—2 ezer frank előleget ad, hogy a szükséges gazdasági eszközökkel ellássák magukat. Mindezek mellett az évi törlesztés nem haladja meg a 20—25 frankot hektáronként.

Ilyen forma törvényekkel s intézkedésekkel lehetne a földműves magyar néposztály helyzetén segíteni és a kivándorlást a minimumra redukálva, a népet az anyaföldhöz kötni.

—ö.

A népnevelés és a hitelszövetkezet.

(II. Gy.) Kevés az olyan emberek száma Fogarason, akik sorsukkal megvolnának elégedve. Mindenki többet akarna a

földi javakból és kevesebbet a munkából. Ezért hangzik a panasz a fönnálló jogrend, a különböző intézmények a gazdasági, ipari és kereskedelmi viszonyok mostohasága ellen. De hát jogos-e a panasz? Annnyira rosszak-e Fogarason a közállapotok, hogy ezekkel szembe nincs más orvosságunk, mint a panaszkodás, a rombolás és a vérrel szerzett ezeréves szép haza hűtlen elhagyása.

Hiszen Fogaras s az itteni nép története azt bizonyítja, hogy láttunk mi már a mostaniaknál sokkal nehezebb napokat is, de azért még sem csüggedtünk, még sem vesztünk el, sőt — mint a pálma — saját terhünk alatt erősödünk.

Hiszen ma sem szül gyáva nyulat Nubia párduca: ma is áldással árasztja el az Olt völgye az ő gyermekeit.

Miért hát a panasz ajkunkon? Miért a keserűség szívünkben?

Miért várjuk mástól, valami transzcendentális fogalomtól helyzetünk javulását mikor az egészen ami kezünkben van.

És még sem állunk ott, ahol állhatnánk s ahol állanunk kellene. Nem! Mert ami ősi bűnünk a szét huzás, nem csak a magyarok között divik ez a rák fene, hanem a románok s a szászok között is. Még azok sem értik egymást. Azok is irigykednek, agyarkodnak egymásra. A közönyösség és a könnyű élet után való erőszakos törekvés átokként nehezedik minden intézményünkre. Öszszetartani a jóban Fogaras védelmében, tenni és pedig önzetlenül nemcsak ma-

gunkért, hanem a közjóért is, kevesebbet élvezni és többet dolgozni, aki ezekre megtanítaná a fogarasi embert, az lenne e város második megalapítója.

És mivel Fogaras mezőgazdasággal, iparral foglalkozó vármegye, legnagyobb részt földművelő elemmel bír, nagyon természetes, hogy leginkább ennek a népnek a sorsa érdeklí mindazokat, kiket egymással összeköt a közös érdek, vármegyénk létjogosultsága.

A földművelő és iparos osztály, a nemzetfájának a gyökere.

A korona, levelei, virágai és ágai, sőt maga a törzs is elhalhat, de ha a gyökérzet egészséges, ismét megifjodhat az egész.

De ahol a gyökér nem sokat ér, ott az egész fa tönkre megy.

Örömünkre szolgálhat azonban, hogy Fogaras néhány embere megértve az idők jelét, a kor hívó szózatát, áldásos mozgalmat indított meg annak a népnek érdekében, melyet eddig tanítottak ugyan a nép iskolákban az életben szükséges tudományokra, adtak nyany neki egyéni szabadságot és jogot, de mindezekkel mintmegannyi éles késsel csak magát pusztította, mert arra nem tanította senki, hogy mindezeket hogyan fordítsa, nemcsak a maga, hanem meggyéje javára is.

A hitelszövetkezeti eszme pártolását és tenyésztését értjük az áldásos mozgalom alatt, mely ma már megfogant a tisztviselők s az iparosok sörében.

Bizonyára sokféle üdvös hatása van a hitelszövetkezetnek, de csak azt em-

gel fedett alacsony, szűk és szellős pásztor-koliba belsejébe is bemegyünk, igaz, hogy nem egyszerre, mert abba guggolva és a tűz körül kuporogva is csak legfeljebb négyen férnek el. Bejárata oly keskeny és alacsony, hogy csak oldalra fordulva és lehajolva bujhatunk rajta be; belsejében pedig oly kiállhatatlan füstös a levegő, hogy azt soká ki nem bírjuk és könnyező szemmel menekülünk kifelé, a friss, de tiszta levegőre. E kolibának csak egy előnye van és ez az, hogy a tűz körül meleg van, a miért felváltva időnként mégis csak bebuvunk szives házigazdáinkhoz, kik most a vacsora készítéséhez fognak. Nemsokára együtt van 3—4 pásztor és elkölti egyszerű, juhturó és puliszka (mamaliga)-ból álló vacsoráját, mire kutyáikkal együtt megint a nyájhoz mennek vissza és ott nagy szűrös bundáikba burkolózva, a szabadban töltik az éjet, mert bizony a nyáját nem lehet ögyedül hagyni. Éjnek idején az őrizetlen nyájban a farkas és a medve iszonyu pusztítást vihetne végbe, a mire minden pásztor kiszinezett, nagyított és hihetetlen mesés történeteket tud elbeszélni. Miután ez alatt már teljesen besötétedett és a ragyogó csillagok feljöttek, mi is nyugalomra térünk és pedig hárman a különben csak két személy számára való sátorba, két társunk pedig pokrócokba burkolva Isten szabad ege alá, a koliba tövébe, a nem épen puha és ruganyos, gyér havasi

gyepre feküdt. Vezetőnk és csomaghordó embereink összebujva, szintén a szabad ég alatt maradtak és csak felváltva látogattak be a füstös, piszkos bordéba.

Augusztus 7.

Miután tegnap nagy és nehéz utat tetünk, mindnyájan fáradtak voltunk és így néhány óráig mélyen aludtunk, de már kora reggel, midőn még alig pitymallott s a tájat még sűrű homály borította, a csipős, kellemetlen hidegtől először a szabadba maradtak, azután mi a sátorban hálók is egymásután felébredtünk és dideregve, vacogva a kolibába siettünk, a hol az idei nagy fáradtsággal felhozott s ezért értékes törpefenyő fájából rakott tűznél melengettük megdermedt tagjainkat. Azután reggelire teát főztünk, melyet még az a társunk is élvezettel szüresített, aki különben rendes viszonyok között e főzetet sohasem itta meg és más nemesebb italt többre becsül. Mindnyájan egészségesen, vigan s aránylag eléggé kipihenten ébredtünk a mai derült, szép napra. Reggelinket gyorsan elköltjük, mire utra készülődünk, mely mindjárt hegymászással kezdődik, mert a 2000 m. körüli magasságban fekvő éjjelező helyről 526 méterrel magasabb *Nagyvisti csucs* (Vistea mare, 2526 m.) leg-tetejére kell meredek oldalon felbágnunk. Szives gazdáinktól bucsut véve, már 5 óra előtt utnak indultunk, egyenesen a kegyerinc felé, azután pedig a nagy törmeléken a

csucs irányába. Először a kis patak mentét követjük felfelé és annak forrásából irzunk, valamint minden üvegünket vízzel megtöltjük mert fenn a nagy magasságban egész nap valószínűleg megint nem találunk vizet.

A hűvös reggeli levegőben igen kellemes a mászás és körülbelül 1 $\frac{1}{2}$ óra alatt a csucsra felérünk, miközben a csucs alatti nagy sziklák között, tőlünk nem is nagy távolságban, egy magányos zergebakkot pillantunk meg, a mely méltóságteljes tartással haladt a csucs alatt tova. A zajra megkökkent, fel egyenesedett, körülnézett és miután meglátott, nagy sietséggel eliramodott, majd rövid időre újból megállott és figyelt, mire ügyes mozdulatokkal és nagy ugrásokkal függén elszaladt. Még tovább haladva, a főgerincvonulatról északra aláhuzódó, rendkívül szakgatott és sziklás geriucon jukból három zergét pillantottunk meg, melyek egy, a sziklák között levő kis gyep térségen nyugodtan lefelé mentek, álldogáltak és a szabad természet minden gyönyörét élvezték. Nagy biztonságban érezték magukat, mert annak ellenére, hogy minket meglátottak és reánk figyeltek, mégsem szaladtak el, úgy hogy távosövényekkel egymásután valamennyien megszemlélhettük e kedves, szép, kecsesstartású havasi állatok minden ténykedését. Végre kiabálásunkra tovább szökdöstek és a gerincvonulat tulsó oldalán szeméink elől eltűntek.

(Folytatjuk.)

litjük fel, hogy: rendre, takarékosagra szoktatja a népet s előmozdítja a társadalmi osztályok között való békességet.

Nevelni kell a népet, ha azt akarjuk, hogy időben és munkában a rendezhez szokják és ezáltal előre haladjon. Mert mi az oka a köznép anyagi hátramaradásának.

Az, hogy nem úgy és nem akkor teljesíti kötelességét, ahogy és amikor kellene!

Ha adóságot csinál, kölcsönt vesz föl, ezzel sem bánik rendesen, így aztán nem fogy a tartozás, sőt szaporodik a kamat, nyakába szakad a pör, a nyomorúság. De mit törődik ezzel az üzörás. A hitelszövetkezet azonban nem csupán pénzzel és pénzért, hanem eszközökkel, morális célért is dolgozik, amennyiben nem csak kiségit a szegény embert a bajból, hanem rendre is szoktatja.

Emellett takarékosagra is szoktatja a népet. Erre ugyan nem kellene nevelni népünket, ha az önzésben, a fősvenységben állana a takarékoság, mert annyi bizonyos, hogy senki mohóbban nem kap a pénz után, de senki nehezebben nem adja ki, mint ő.

Közeleokra éppen nem szeret áldozni. Mindig abból itél mert van-e belőle haszna? Erre vezethető vissza még a gyermek-hiány is. Ez azonban éppen olyan beteges állapot, mint a tékozlás.

E két szélsőség között van az arany középut: a takarékoság, melyre népünket szintén nevelni kell. És ebben is segítségünkre szolgál a hitelszövetkezet.

Az üzletrészek befizetésével tőkét gyűjt a tag magának, anélkül, hogy nem érezné, tehát fősvenység nélkül takarékoskodik. Mikor pedig befizetett pénzét tagtársainak kölcsön adja, jótékonytárgyat gyakorol, anélkül, hogy magát megkárosítaná.

Mégis legáldásosabb a hitelszövetkezetek népnevelő hatása a tekintetben, hogy elősegíti a társadalmi osztályok között való békességet!

A békesség az emberiség legdrágább kincse. Mert ahol a béke, ott az áldás, ahol az áldás ott az Isten, ahol az Isten, ott szükség nincs. A békességben rejlik tehát a szociális kérdések kulcsa, úgy avagy aki megteremté a társadalmi békességet Fogarason, az egyszermind megoldaná és megszüntethetné az öszszes szociális kérdéseket is, melynek közös alapja az elégedetlenség.

H I R E K.

— **Személyi hírek.** Kenessey Béla dr. erdélyi református püspök, egyházkerületi körutján e hó 24-én este, az oláhujfalusi ref. templom felavatása után Fogarasra érkezett. Kiséretében voltak: Nagy Károly egyh. ker. főjegyző, Jancsó Lajos egyh. ker. igazgató, Putnok Lajos egyh. m. főjegyző, Nagy József esperes, Pünkösdi Pál egyh. ker. főszámvevő, Somogyi István egyh. m. főgondnok, Zagoni Gábor egyh. ügyész, és a püspöki titkár. A nagytudású főpap Széll József főispán vendége volt itt időzése ideje alatt. Ma, szept. 26-án reggel folytatta hivatalos körutját a kiváló főpap, Dombos község ref. híveit látogatva meg. — Széll József, vármegyénk kiváló agilis főispánja e hó 24-én reggel Oláhujfaluba, az ottani új ref. templom felavatására utazott, ahonnan este, a ref. püspökkel együtt érkezett vissza Fogarasra.

— **A ref. egyház új gondnoka.** Málnásy Károly távozásával — mint tudjuk — megüresedett a református egyháznál a gondnoki állás is, melyre nem régen Major Károly dr., kir. igazgatót választották meg a reformátusok. A gondnokválasztás ezuttal nagyon szerencsésen történt, mert Major Károly dr. kir. igazgatóban a ref. egyház csakugyan rátermett, pontos, vasszorgalmu, ügybuzgó férfura talált, aki odaadással végzi az előforduló teendőket s lelkesedéssel védi az egyház érdekeit, úgy bent az egyház kebelében, mint kívül a világgal szemben is. Kirtartást, erőt kívánunk a fényes pozícióju álláshoz s állandó jó egészséget.

— **Értesítés.** A fogarasi magyar dal-egylet rendes őszi hangversenyét f. év november 13-án tartja meg a „Transylvánia“ termében, a melyre előre is felhívjuk városunk közönségének figyelmét.

— **Fráter Lóránd hangversenye.** E hó 20-án, vasárnap este szokatlan fényben uszott a Lauritsch terem. A villámfényben a sok szép asszony és leány ragyogó szeme a várakozás tüzeiben égett. Illgner Károlyné urnő fáradhatatlan munkálkodása meglepő eredményt mutatott fel. Nem csak Fogaras, de az egész vármegye számottevő intelligenciája képviselve volt. Különösen Szombathalva, Sárkány, sőt Dombos, Moha, szóval az Olton-tuli községek is. A közönség, kíváncsian és érdeklődve várta az országszerte ismert és elismert nevű népdalszerző és ének, meg zene-művész megjelenését és minden egyes program számát lelkesen megtapsolta. Az egyénisége varázsával, közvetlen előadásával, modern felfogásával és érzésteljes hegedű-játékával teljesen újszerűen ható; istenáldotta tehetségű művész, elragadta a közönséget, s könnyes szemekkel észleltük az igazi magyar dal szívéhez szóló varázsát, amellyel mindnyájunk lelkéből beszél az akácvirágok alatt, ábrándjait temető csalódott szív, — elragad forró, szenvedélyes szerelme, meghat férfias komolysága, mély gyöngédsége, majd megrázza minden idogünket, a vén betyár elfojtott keserűséggel felhangzó kitörése, melyel

mintegy a multat sirja vissza. A közönség zúgó tapsal honorálta a kitünő művész minden egyes dalát, szintugy elismeréssel adózott a zongoraművész magán számainál élvezett és bámult briliáns technikának és a kíséret diszkrét elmulékonyságának, s a legszebb, kedves emlékekkel távozott minden egyes jelenlevő az igazi művészhangversenyéről, amely sokáig mértföld mutatóként áll Fogaras művészi eseményei között.

— **Tömeges változás a helybeli m. kir. adóhivatalnál.** Arról értesültünk, hogy a fogarasi m. kir. adóhivatal személyzetében nagyobb mérvű változás történik. Dr. Kertész Endre ellenőr Szentlőrincre, Maizon Arthur adótiszt Mezőkövesdre távozik. Papp Sándor adótiszt egy évi katonai szolgálatra való bevonulás végett már eltávozott. Ha meggondoljuk, hogy Bicsérdy Béla adóhivatali segéd áprilisban történt idehelyezése óta Halbreich Albert adóhivatali segéd betegség miatt hosszabb idő óta nem teljesít szolgálatot, Nekám Dezső adótiszt két éve távol van a hivataltól s hogy Fodor Albert adótiszt október 4-én 8 heti katonai kiképzésre fog távozni; előttünk áll a hivatal szomorú képe sok-sok munkával és fölötte kevés munkaerővel. A hivatalfőnök Beke István helyzete nagy fel-lőssége mellett megdöbbentően súlyos lehet.

— **Vármegyei közgyűlés.** F. hó 28-án azaz kedden lesz a vármegyei közgyűlés Széll József főispán elnöklete alatt. Ezt megelőzőleg f. hó 23-án volt az állandó választmány gyűlése. Az őszi vármegyei nagygyűlés az idén nagyon érdekesnek ígérkezik, amennyiben több állást fognak ez alkalommal betölteni. Így választás alá kerül: a sárkányi főszolgabírói, a vármegyei II. aljegyzői állás, a kercisorai körjegyzői állás sorsa, melyről annak idején Budák Miksa megválasztott körjegyző lemondott. S ezen kívül még több más érdekes ügy kerül szőnyegre. Felhívjuk az érdekeltek figyelmét ezen érdekes vármegyei közgyűlésre.

— **Kórházgondnok.** Nyugdíjazás folytán üresedésbe jött a kórházgondnoki állás, amelyre a várm. hivatalos lapban hirdet pályázatot vármegyénk alispánja. A pályázati határidő ez év október 20-áig szól. Remélhetőleg megtalálja Belle alispán a megfelelő embert a pályázók között, mert fejlődésének elején álló szép kórházunknak egyik főerdeke az ügyes, rátermett gondnok feltalálása.

— **Riasztó híreket** rebesgetnek a városban egyes félénkebb természetű emberek. Nehány tífuszos beteg fekszik itt-amott, ismerősebb házaknál és innét került a riasztó hír, hogy tífuszjárvány van Fogarason. Bár mint van is a dolog, de jó lenne előre védekezni.

— **Új hadtestparancsnok.** Egyes lapok híradása szerint kisdemeteri Gaudernak József nagyszabeni hadtestparancsnokot budapesti hadtestparancsnokká nevezik ki. Utódjául Schreiber Győző kolozsvári hadosztályparancsnokot emlegetik.

— **Az ujoncok.** A hadügyminiszterium elrendelte, hogy ezidén nem október 1-én, hanem 7-én vonuljanak be az ujoncok a esa-

HODIS GYULA

FOGARAS.

Női és férfi divat raktára.

Az őszi szezonra már megérkeztek a:

! NŐI KOSZTÜMSZÖVETEK, !

BARCENK, TENNISZ stb.

Továbbá kaphatók: halotti koszorúk nagy választékban.

patokhoz. A póttartalékosok október 5-én, az egyéves önkéntesek azonban október 1-én fognak bevonulni.

— **Tűz.** Folyó hó 21-én éjjel 2 órakor tűzilárma verte fel a Székely utca csendjét. Vasvári Pál cipésmester háza gyuladt ki, eddig még meg nem állapított ok miatt és rémitette az álmából ijedten felugró lakósságot. A tüzet hamar eloltották. A kár azért jelentékeny, mert a padláson levő mintegy 200 kor. áru hagyma teljesen tönkre ment.

— **Alattomos eb.** Itt is beteljesedett a közmondás, hogy: „amely kutya ugat, az nem harap“. Több oldalról kaptuk ugyanis a panaszt, hogy a városligeti ut vége felé egy házból, a kapu alatt alattomosan meghuzódó és csendesen lapító kutya, oda somfordálva a gyanútlanul sétálók háta mögé, minden figyelmeztetés nélkül beleharap a lábikrájukba. Hogy ez eléggé veszedelmes szórakozás, az bizonyos. Intézkedést kérünk.

— **A szegény csacsi története.** Csucsán János juhász Netot község határában vigan legeltette nyáját, miközben hűséges társa, szép, okosfejű szamara mellett bóbiskolt és álmodozott... megálmodta, hogy Jaru Aronnak nyitott csüre van, a csürben pedig illatos széna, fejedelmi eledel a száraz kórion tengődő szegény számárnak. A szamarat is vágyai vezérlik... lassan, évtatosan besompolygott a faluba... be egyenesen a csürbe és mennyei élvezettel ropogtatta a szokatlan takarmányt. De nem sokáig, mert jött Csucsán János keresni a megszökött csacsit s meg is találta a csürben. Most már mi sem lett volna természetesebb, minthogy a juhász felüljön a szamar hátára — habár mindjárt földig ér is a lába és elkocogjon vele; ám de Jaru Áron is közbeszólt ám és nem volt hajlandó békés utjain engedni a szamarat és gazdáját, míg az elfogyasztott széna árában 100 kor. nem fizetnek s hogy nagyobb nyomatókat adjon szavának, feleségével együtt vasvillát ragadtak. Végra azután a csendőrség kiszabadította a szegény csacsit szerencsétlen helyzetéből s az esetet bejelentette.

— **A vitéz éjjeli bakterek.** A napokban történt úgy tizenkét óra felé, szóval éjfél tájban, hogy két fiatal ember csendesen, halkán fütörézetve sétált az utcán. Eközben egy trotli éjjeli bakter lantolt el arra, megszólítván a fiatalembereket, hogy: „ne zavarják a csendet!“ Ugy látszik, hogy az itteni bakterek pardon: „éjjeli örök“ a csendes fütörézetést csendzavarásnak, s a kocsisok, béresek duhajkodó ordításait pedig lágy, melankholikus éjjeli akkordoknak minősítik. Vagy talán megfordítva áll a dolog: a vitéz bakterek a fütörészőket meg merik szólítani, mert azok urak, de az orkászertü ordítókkal, cerberuszokkal szemben az inukba száll a bátorságuk s a lebujaikba menekülnek, úgy, hogy az ordítókkal szemben ritkán áll éjjeli ör.

— **Lumpáciusz vagabanduszok.** Három jó madár huzódott végig f. hó 24-én este a

vártér sétáló terén s a járó-kelő embereket infesztálták. Ejjh, de jó lett volna, ha valami rendőr-féle alak járt volna arra, aki ügyesen összefogdosta volna őket s bekísérte volna egy kissé medítálni a „hüvösre“, hogy ott elmélkedhettek volna az utcai illemlről, rendről, tisztaságról. De hát sem a lumpáciusz vagabanduszok, sem a rendőrök nem részesülhettek abban a kedvező szerencsében, hogy egymást üdvözölhették volna az utcán.

— **Általános részvét a lovak iránt.** Egyik közel levő laptársunk legutóbbi számában olvastuk a következő hírt: „Bal-es et. L. M. földbirtokosnál baleset történt. Két lova a napokban fürdetés közben a megáradt Oltba fulladt. Mint halljuk: a részvét általános!“ A megdöglött lovak, melyek bizonyára nagy népszerűségnek örvendtek, most már nyugodtan alhatják örök álmaikat, mert „általános részvéttel“ kísérték őket a másvilágra!

— **A hodály.** Hodálynak — tudvalevőleg — azt a legelő helyet hívjuk, ahol a marhákat egyesomóba gyűjtik éjszakára. Fűfavesszővel körül is fonják a szől ellen; az alföldi nagy pusztákon karámnak is nevezik. Nos, nálunk nem a réten van a hodály, hanem a város belsejében, és vesszőkerítés helyett bázakkal van körülvéve, tehát egy modern hodály! Nem is hodálynak hívjuk, hanem Ferenc József-térnek, főtérnek! És erre a főtérre szokták reggelenként összegyűjteni a — marhákat! s onnét hajtják a legelőre! A hatóság pedig kapar, seper, tisztogat, de hiába, mert amit este összesepernek, az hajnalban újra kivirágzik palacsinta alakban még az aszfalton is. Hja! ami polgárságunknak úgy látszik nem tisztaság, s főtér, hanem — hodály kell!

— **Kergetik a felhőket.** Mostanában, hogy nap-nap mellett folyton esik az eső s förtelmes, ijesztő, csunya felhők szálldosnak a levegőn, hol ebből, hol amabból a faluból hozza el hozzánk a kósza szél az el-el haló, majd föl-föl ujló csendes harangszót. Vajjon mit jelent ez a harangozás? Talán ünnep van, vagy temetés? Nem! Közledik egy komor felhő s a babonás nép harangzugás által véli a komor felhőket elkergetni. A vörös réz, hang, jó vezető lévén, a rezgésbe hozott levegő sokkal jobban oda esalja, levezeti a villámot, mintha békét hagynának annak a harangnak. Világosítsák fel a papok, tanítók és jegyzők a népet, hogy hagyják abba ezt a nevetséges babonáságokat.

CSARNOK.

A jövő világa.

Írta: Bicsérdy Béla.

Gyatra lámpafény mellett asztalánál ül egy költőtudós, — előtte könyvek szanaszét.

A vaskályha tüze lobogva ég. Ott kint a novembervégi éjszakában hópelyhek lassan növekedő rétegével gubózza magát téli lep-
lébe a föld.

Olvastól fáradt szelleme a gondolat-

ban keres pihenést, meghány és vet számos eseményt; a multban és az aznap történeteket.

Ismét átéli itt ott az utcán, a hivatalban, meg néha társaságban embertársaival folytatott érintkezéseit. — A mi költőtudósunk kishivatalnok, szelleme a hatalmas állangépezet egy kerekének mozgásához járult hozzá; iratokat tanulmányoz, hosszú számsorokat ad össze, rendeleteket teljesít. A létért való nagy emberi küzdelemben ez a szerep jutott osztályrészéül.

Ott a poros akták és várakozó ügyesbajos emberek között ő is a szürke alakok egyike, kaputos tisztviselő, ki közvetlen kartársaitól csak abban látszik különbözni, hogy negyedórán képes kibámulni szobája ablakán át a messzeségben kéklő hegyormok felé, ha elmerengéseiből felzavarják, számaikat szórakozottan írja el.

Lámpájának olaja rohamosan fogy, a pislogó fény phantasztikus árnyakat vet a szemközti falra és azok automatikus szemlélete közben fűzi tovább philosophiai elmélkedéseit...

... Kapzsi pénzsóvár emberek mindennél, sehol semmi jóra törekvés, semmi nemes. —

Ha valahol van, úgy az nagyon ritkán fordulhat elő, olyat csak a könyveiből ismer. Környezetében ismerősei között — senki.

Nemcsak itt e kicsiny helyen, abban a nagyobb városban, hol nem régen töltött el egynehány évet, ugyanazon embereket látta csak hogy nagyobb csoportokban lódoltak mindenféle üres, ártalmas, szellemdegeneráló szokásnak.

Látta őket a kávéházak tükörablakain át füstfelhők homályában ülni, lézengeni. A járdákon hű gavallérok, vacsoráló katonatisztek sáppadt leányoknak beszéltek értelmetlen dolgokat.

A nagyutcai sarokház elsőemeleti ablakából néha kitekintgető rózsaszínű szép leánynyal szeretett volna megismerkedni.

Egy virágfakasztó napsugaras tavaszi délután megtörtént volna az ismerkedés, ha egy idejekorán keletkezett józan gondolata nem sugja, hogy ez a leány is a mai társadalom rosszul nevelt előítéletes gyermeke, kiből kiábrándulhatni oly sok alkalma volt.

Mint a korunkat uraló társadalmi szabályok értelmetlen áldozatait, histeriás idegrendszerrel várnak az ideálra a ki legtöbbszörre egy életerejét elpocsékolta férfi alakjában jelentkezik.

A bünös egyesülés hajtásai atavisztikus terheltséggel folytatják a nagy törvény buta megsértését.

A haladás törvényének uralma alatt tökéletesedünk.

Társadalmi életünk alakulása előtt az evolucion beláthatlan lépcsőfokozatai emelkednek még; jelen fejlettségi színvonalunk a társadalmi életfejlődés történetében körülbelül a kezdetleges földi életfejlődés Jura korszakának felel meg, a mikor a nagytermészet gyikmadár és omlós kerekéket produkált otromba szörnyek alakjában.

Novák János

divatáru üzlete — Fogaras.

Állandóan nagy raktár paplanokban. Lószőr- és tengerifü-matracok. Méret után is készítettnek.

Ilyen kezdetleges valami a mi társadalmunk értelmetlen előítéleteivel, erőszakolt szabályaival.

A vaskályha tüzlángjai időkénti fellobogásának hangja szólogat bele a szobácska mély csendjébe.

Lánglelke most a messze jövő kutatásába merül, abba a távoli korba, hova az ábrándos utópistát legmerészebb álmai ragadják el csak, a hol megszűnt a rang és osztálykülönbség és általános a felvilágosodás! a mikor a léghen lefolyt utolsó pusztító háboru rémképe a khaosból való kibontakozás végjeleneteként, messze multból visszafénylik csupán. Az általunk el sem képzelhetőleg kifejlett technika vívmányaival felszerelt terjedelmes parkvárosokban mosolygó emberek mindenütt, még az óriási por és füstmentes munkatermekben is.

A gépek dolgoznak, az ember felügyel és gondolkodik, bő szabadidejében pedig nemesen szórakozva él a magához hasonlókkal valódi társadalmi életet.

Mindenfelé világosság, könyvtárak, művészetgyakorló iskolák és és sok-sok szeretet . . . . . gondolkozástól fáradt feje lehangylik az asztalra, — az éjfél utó toronyóra utolsó kongásait már nem hallja. — — — — —

II.

AZ ÁLOM.

. . . Kellemes érzés hajtja át idegeit, olyasvalami mintha szárnyas tündér puha karjai közt ragadná magával repülve. Arcát illatos zephir simogatja.

A hogy szemeit kinyitja, egész valója megborzong. Alatta púnypontok teleszórta mélység.

Fölötte a levegőég csillagtengere keleti peremén a teleholt fényes aranytányérjával; az őt magával ragadó jármű szárnyaival sebesen csapkodó repülőgép.

Meglepetéséből lágy megszólítás téríti magához; mellette jobbán, kezét a gépkormányon nyugtató nőalakot pillant meg.

Avénia vagyok, a jövő szelleme, szállott a jelenés. — Elhoztalak ama korszakba, mellyel előbb képzeleted oly élénken foglalkozott.

Itt átadom a szót tudós barátomnak, ki egyuttal poéta tollával e rendkívüli álmát oly szépen írta meg.

III.

Először is leirhatatlanul finom arc silhonetjét csodálhattam, azután felém fordult és mialatt beszélt, jóságot sugárzó szép szemei visszaragyogták a holdfényt. Egy-két könnyed fejmozdulata az aetherszerű sugárkék játékát idézte elő gazdagon leomló hajzatán. — Fátalos ruhája it-ott hozzásimulva tökéletes idomait sejtette.

Harmóniásabb istennői alak nem édesíté költő álmát.

Krisztus után annó 5000-ben vagyunk folytatta Avénia. Használd fel idődet és figyelj.

— — Pár percig mintha estünk volna.

— A gép lecsapó súlyom módjára hasította a levegőt, azután a földszintől mintegy ötszáz méter magasan egyenes vonalban haladtunk.

Alattunk tágas síkság, — melyet néhol káprázató fényű lámpák világítottak. Köröttünk fönt és alant különféle alaku légi járművek siklottak el, mint nagy madarak. Nehány a hogy gyorsan rezgő szárnyaival elzugott, óriási darázshoz hasonlított. A távolban szállongók fényzóróikból eredő sugársávjaikkal bolygó üstökösökre emlékeztettek.

A meddig a szem a sikon elláthatott, az említett lámpák fehérvényét üveg kupolák és tetők ragyogva verték vissza.

Mind e csillagást végtelenségével uralta az ezüstös holdfény és a csillagtenger . . . . . valamennyi épületet vagy épületesoportot dus ligetek vettek körül.

Most egy kissé lejjebb kell szállanunk, szollott Arénia, hogy feltárhasam kíváncsi szemeid elé a jövő világát. — A következő percben ötven méternyire lebegtünk lassu repüléssel a házak és kertek fölött. Mig csendes szárnynyomásokkal tartotta fenn magát gépünk a léghen, isgalomtól lázas arcom forróságát virágillatterhes szellő hűsítő fuvalma enyhíté.

A legtöbb palota lapos teteje parkká volt átalakítva. A római cézárok luxusnyaralóira vagy Cleopatra királynő többször elképzelt függőkertjeire emlékeztettek.

Ki kellett kerülnünk azt a vakító tűzgömböt, mely járműünk magasságából egyik jelentékenyebb felső kertre mesterséges napként szórta le fényét. — — Itt pihenünk meg szolt isteni vezetönöm és szárnyas hajónkat a légi kikötőre irányította. E háznak lakói még nem tértek éjjeli nyugalomra.

Oh szellem . . . rebegették ajkaim, én nem érzem magam méltónak ezen emberek társaságához, oly sok évszázad alatt kifinomult izlésük és tudásukhoz képest modorom durva, tudatlanságom pedig nagyon is beszédkö lesz.

Légy nyugodt, mondá ő, — melletted vagyok és így sok beszédre nem lesz szükséged, ami pedig külsődet illeti, hatalmamnál fogva velük egyenlővé teszek.

Alig hangzott el utolsó szava, már is végbement rajtam az ígért változás. Öltözésem színre, szabásra Avéniával egyezett. Természetesen nadrágot is viseltem. Azután az alumíniumszzerű fémráccsal övezett mintegy holdnyi területű tetőre sétáltunk le; a széleken huzódó sétautról kilátás nyílt az egész környékre. Befelé virágcserejékekkel szelvezett alléek ágaztak helyenkint téreceskével, hol kerevetek csábitottak nyugalomra. A színek szerény nagy tarka összetételekben csoportosított virágok az utcaeszkák síkjain kívül mindenütt előttem ismeretlen nagyságokban tenyésztek. Megbámultam a nyulánk törzsekről lehajló araszos rózsákat, a száz színben pompázó orchideák és chrysanthemumok csoportjait. A virágfejek körül néhol fénytől megécselt méhecskék döngicséltek.

E gyönyörűségekben elmerülő lelkem mámorába Avénia hangjának zenéje csengett bele. Nézd e virágot, mondá, finom kezével magához hajlítva egy óriási, tömött szirmoktól nehéz sárga rózsát; a ti Marchall-jaitok esenevész koreselődei csak e példánynak, melyet harminc század nemesítési törekvése hozott létre. Hát még az illata! — Egy sárga portól nehéz bozontos méhecske szállott reá, egy pillanatig reánk bámult, azután eltűnt a puha szíromágyak illatos mélységében.

Avénia tovább sólt és én elmerengve követtem őt. Az illatok okozta mámor befolyása következtében, mindaz a mit láttam, egy káprázatos tündéralom benyomását tette reám; így jutottunk el egy kis térségre, hol bájas kísérőnöm könnyedén egy pamlagra ült helyet mutatva maga mellett számomra is. A hogy lepihentünk és ő kicsiny kezeckéjének pihentetésére jobb vállamat találta méltónak, boldogságom határtalan volt.

A fölöttünk lebegő világító tűzgömb elsötétült, a már magasabban álló telehold fénye vette uralma alá az egész tájéket a míg szemünk elláthatak, a csillagos égbolt legszélő pereméig.

Fejünk fölött ritkábban suhantak el az elkésett légjárók, ismeretlen magasságból levillámló fénykévéig láthatóvá tették olykor egy pillanatra a pompázó virágerdőt. Elhalt a mézhöngés is és percekig ültünk hangtalan a csodás benyomások hatása alatt.

Ezen tündérkert birtokosai már valószínűleg nyugalomra térhettek, szólham halkan Avéniához, — mire a szemközti virágűrű tulsó oldaláról mintegy válasz gyanánt énekhang hallatszott.

Kristálytisztaságban, majd színesen mint a tündöklő drágakövek rezegtek hullámai végig a langyos légtengerben; — ott enyésztek el a holdsugáron — a Syrius, Arkturus és Casiopeia csillagok fényragyogásán távol-ságról távol-ságra, — a végtelenbe.

Lehetett tiszta szerelmi vágyakozás, kifejezhette a végtelenség és örökkévalóság csodálatát is, de elbűvölően szép volt.

Az én korszakom előtt mintegy kétezer évvel Hisea hercegnő a pyramisok alatti függőkertje terraszán így bájolta el egy holdfényes estén hallatott szerelmi dalával a költő Ovidiuszt, ki akkori benyomásait gyönyörű sorokban örökítette meg. Korszerű naivitásával tisztán folyó olvadt aranyhoz hasonlítja a szép Hisea hangját.

Mialatt tekintetemet a dal forrásának látszó virágerdő felé irányítottam, Avénia felállott; a szemközti keskeny allén át a tulsó oldalra kellett mennünk, hogy a szép dal művésznőjét megláthassuk.

Egy karesu hajlékony nőalak nyugtatta egyik kezét az övező ráccsozaton és noha hátal állott felénk, főtartásából kivehettem, hogy tekintete egy, a messzeségben ragyogó fénypont bámulatába merült.

(Folytatjuk.)

A valódi SINGER varrógépek főraktára.

Előnyös részletfizetési kedvezmény, legmesszebbmenő jótállással. Ingyen tanítás gépvarrásban, himzésben u. m.: lapos, homok, aszur, aplikáció, koregre, spanyol, smyrna stb. !! A legkényesebb **fegyverek, varrógépek és kerékpárok** javító műhelye, vadászfelszerelési cikkek, kerékpárok és alkatrészek dus választékban.

SÁRKÖZY JÓZSEF,
puskaműves és mechanikus. (Bethlen-utca 4.)

Szerkesztői üzenetek.

Névtelen levelekre és cikkekre nem válaszolunk.

F. J. Kerciscra. Kérjük a két templomszentelés rövid leírását mindjárt hófőn, hogy jövő számunkra idejében kézhez kap hassuk.

Vadász. A tárcának szánt közlemény megüti a mértéket, de mivel inkognitóját a szerző nem akarja levetni, így nem közölhetjük. Kérjük most már, hogy meddig őrizzük még a kéziratot íróasztalunk fiokjában?!

V-né J. L. Miskolc. A küldött tárca elejét leközlöttük, de mivel a folytatás nem érkezett be, így most kénytelenek voltunk félbe hagyni s mást közzé tenni. Jövő számra folytatását okvetlen kérjük. Üdv.

Sz. J. Alsóporumbák. Hát nem történik már azon a vidéken semmi sem? Kérjük b. munkálkodását.

K. V. Fogaras. Közleményét névtelenül nem közölhetjük. Irja utána a nevét, hogy ne csak mi legyünk mindig a „bünbakok“. Kaparja ki ön is a gesztenyét a parazsból, ne csak mindig és mindent mi. Ha aláírja nevét, készséggel közöljük. Üdv.

G. D. Helyben. Irt-e már Soós István-nak Felsőszálláspatakra? Nem szeretnénk, ha valami baj, panasz, kellemetlenség származnék belőle. Ha ellenkezőleg ütne ki a dolog, no ez aztán szép hála, elismerés és köszönet lenne?! Nem kérünk belőle, Intézkedjék!

Nem közölhetők: „Mariska dalok I—V“, „Caligula“, „Loyola Náci“, „Knaufer, Kaccser“.

Nyilttér. *)

Köszönetnyilvánítás.

Van szencsém a tisztelt közönség szíves tudomására hozni, hogy a Bethlen-utca 1. sz. alatt fennálló fodrász üzletemet teljesen modernül, az egészségügyi követelményeknek megfelelőleg rendeztem be. Raktáron tartok remek kész női hajfonatokat, a legújabb divatu hajbetéteket, hajhálókat, illatszereket, szappanokat, piperocikket stb.

Ez alkalommal kötelességemnek tartom, hogy úgy az uri mint hölgyközönségnek legnagyobb köszönetemet fejezzem ki a tapasztalt szíves pártfogásért, kérve, hogy pártfogásában a jövőre is részesítsen.

Tisztelettel

Bodó Béla,
fodrász.

*) E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a Szerk.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
THIERFELD DAVID.

Kiadó uri lakás,

mely áll 4 szoba, konyha, fürdőszoba és a szükséges mellékhelyiségekből.

Vizvezeték a házban.

Szeptember 15-ikére, esetleg október 1-ére kiadó.

Bővebb felvilágosítás nyerhető Hód-utca 1. szám alatt.

Sz. 4622—909. tkv.

ÁRVERÉSI HIRDETÉM. KIVONAT.

A fogarasi kir. járásbíró, mint telek-könyvi hatóság közhírré teszi, hogy Bretschneider Zsigmond és fia budapesti cég végrehajthatóknak özv. Schmeidek Mózesné sz. Schweber Fanni fogarasi l. végrehajtást szenvedő elleni 2171 kor. 29 fill. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyben a brassói kir. törvényszék a fogarasi kir. járásbíró területén, Fogaras város határán fekvő, a fogarasi 1693. sz. tjkvben végrehajtást szenvedő tulajdonául felvett A + 1598/1. 1599/1. 1600/1. hrsz. a foglalt ingatlanra 2663 kor. ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1909. évi október hó 11. napján délelőtt 9 órakor alólított tkvi hatóság hiv. helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 %-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Fogaras, 1909. június 14-én.

A kir. bíróság, mint tkvi hatóság.

Dr. Harmath,
kir. járásbíró.

Hirdetések

jutányos áron felvételnek
e lap kiadóhivatalában.

! Férfi fejnek disz egy szép kalap !

Őszi- és téli divatkalap újdonságok,
férfi- és gyermeksapkák, legújabb női
kalapok és sapkák

már mind megérkeztek igen nagy választékban, és olcsóáron bocsájtom a n. é. közönség rendelkezésére.

Elvállalok férfi-, női-kalapok és
sapkák javítását, vasalását, szak-
szerűen és olcsón.

Welther János

férfi-, női- és gyermekkalap raktára
Fogaras, Fötér 13. szám. (Keresztényi ház.)

Kiadó üzlethelyiség lakással.

Fogarason, a piactér sarkán két nagy üzlethelyiség, ezekkel belső összeköttetésben két lakszoba és konyha mellékhelyiségeivel együtt, azonnal kiadó.

Mint fűszer-üzlet, majdnem 40 éven keresztül bebizonyíthatóan nagyon jövedelmező; esetleg vendéglőnek is igen alkalmas.

Az üzlethelyiségek kívánatra külön-külön is kiadhatók.

Bővebbet özv. **Tóth Józsefnél**
Fogarason, Sterzig-utca 4. — a délutáni órák alatt.

**MAYER
GÉPGYÁR**

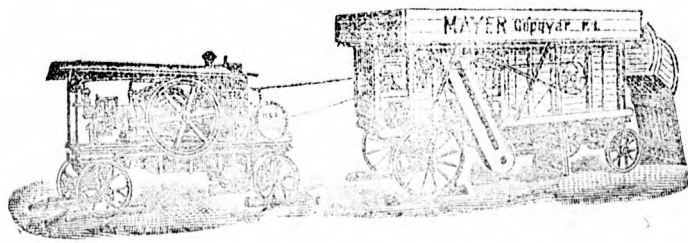
VI. KER. VÁCZI-KÖRUT 61. SZÁM.

vas- és fémöntőde
részvénytársaság
**SZOMBATHELY
: BUDAPEST. :**

Legrégibb hazai gépgyár!

Motorgyár

Alapítva 1850 évben.

Benzin- és szivógázmotorok gyára.

MALOMÉPÍTÉSZET. VIZIMALOM-BERENDEZÉSEK.

Benzin-cséplőkészletek 3 lóerjűtől — 16 lóerőig. Benzin stabil motorok 1—100 HP-ig. Szivógázmotorok 6—120 HP-ig, faszén, koks és antracit tüzelésre berendezve, szerelve és üzembe átadva.

Olajgyártási gépek, borsajtók és mindennemű mezőgazdasági gépek gyára.

Kedvező árak és fizetési feltételek.
Arjegyzék ingyen! Képviselek kerestetnek!

Cimfestészet.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek b. tudomására hozni, hogy Fogarason, Hid-utca 46 sz. alatt

Cimfestészeti műtermet

nyitottam. Készítek mindenféle műszaki cimfestészeti munkákat, a legjutányosabb árak mellett: u. m. igen csinos, izléses kivitelű cég- és címtáblákat, mindennemű cimereket, színházi díszlet-festészetet, zászló feliratokat, mindennemű aranyozásokat, diszmű és üvegtábla festészetet, templom festészetet, emléklapokat és képeket, — egyszerű és művészi-s kivitelben.

A n. é. közönség becses pártfogásáért eszedezve, maradok hazafias tisztelettel:

Rigly János,
műszaki cimfestő.

Szülők és a tisztelt tanuló- ifjuság figyelmébe!

Ajánlom, hogy iskolakönyv szükségleteiket az igazgatóság által jóváhagyott könyvjegyzékeim szerint a fogarasi összes iskolák részére

új és használt állapotban már kaphatók.

Ugyancsak nálam kaphatók az igazgatóság és a rajztanár ur által jóváhagyott körzők, rajzkönyvek, festékdobozok, tusok, színes tinták stb., ugyszintén nagy választékban jutányos árban kaphatók iskolás táskák, könyvszíjak, irkatartók, toktartók, tentatartók, vonalzők, írószeres stb. Bárhol hirdetett és megjelent iskola- és egyéb könyveket 4 nap alatt megszerzem. Iskolakönyveket ajánlom már mostan beszerezni. Tisztelettel:

:: **THIERFELD DÁVID.** ::

WESTINGHOUSE

Erős!

Szilárd!

Tartós!

Izléses!

Nesztelen!

Gyors!

Hegymászó!

Olcsó üzem!

Utbíró!

Szagtalan!

Elegáns!

Gyár: **ARADON.**

Garage és javítóműhely:
BUDAPEST, IX. kerület, Páva-utca 10. szám.
Iroda és kiállítási mintaterem:
BUDAPEST, IV. Kigyó-tér, 1. sz. (királyi bérpalota.)

Hazai utviszonyoknak megfelelő

AUTOMOBILOK.

TURAKOCSIK:

30 HP cardanhajtással — 35-40 HP lánchajtással. 40 HP lánchajtással. lánctakaróval — 40 HP cardanhajtással. — Gyártás alatt 15 HP 4 hengereű cardonos fiakker és kiránduló-kocsi.

Teherkocsik és autobusok:

30 HP lánchajtással, lánctakaróval, 4 tonna hasznos súlyra vagy 40 személyre.

Automobilalkatrészek, lámpák, stb. :: Állandó kiállítás:

BUDAPEST, Kigyó-tér 1. sz. Telefon 168-44.

Képviseleők keresetnek!

Globin

a legjobb crème szappánok

tartós fényesítésére,
a bőrneműeket
puhítja és hosszú
időre megóvjá.
Mindenhol kapható.

Amortizációs tisztvis. kölesön ügyekben

díjmentes felvilágosítást nyújt
Az „O. m. I. ált. tisztviselő-
egylet kolozsvári képviselősege”

Kolozsvár,

Ferencz-József-ut 7. szám alatt.

Válaszbélyeg esatolandó.

Ügyes

hítorozott szobát, esetleg teljes
ellátással keres uri családnál uri
ember. Levelet „tisztaság” jelgő-
vel a kiadóba kérek.

! Nyavalyatörés !

Ki nyavalyatörés, göres és más ideges
állapotha szenved, kérjen iratot, ingyen
és bérmentve kapható a szabd. hatyru
gyógyszertár által Majna Frankfurt.

!! Mézédés !! Csemege szőlő

saszella és muskotály nemes fajok, posta-
kosaranként 2.40 K, métermázsanként
kosarastól 42 K. Vépircos paradicsomnak
20 K előleg beküldéssel. Ószi duráncai
barackot befőzésre remek példányok posta-
kosaranként 3.10 K, esaszár- és szegfü
körtét, rétes és csemege almát 2.20 K.
háziilag főzött valódi barack lekvárnak kg-
ját amíg a készlet tart 2.40 K, kis üstön
főzött hamisítatlan barack konyaknak 5
kgos domyonnal felelősség mellett 10 ko-
ronáért utánvételel szállítja

Gyümölcskivitel Csongrádról.

Amerikai tölgy- és bükkfa parketpadlók

gyári raktára (kartellen kívül).

Legjobb minőségű háromszéki és csiki: **hajópallók.**

Mindennemű az asztalos- és építőipar szakmába vágó faárúk
legjobb minőségben és mérsékelt áron csak nálam kaphatók!

Domány Artur

épület- és tűzifa kereskedő — FOGARAS — Telefon 28. szám.

! TŰZIFA !